

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ У ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВАХ РИБНИЦЬКОЇ ГАЛУЗІ

У статті розглянуто значення продукції рибницької галузі в різних сферах її використання, сформульовано власне визначення поняття «облікова політика», встановлено порядок та необхідність її формування фермерськими господарствами, розкрито основні питання, які потребують визначення в наказі про облікову політику рибницького господарства.

Ключові слова: облікова політика, управлінська інформація, фермерське господарство.

Бухгалтерський облік, який відповідає умовам ринку, є важливим інструментом, що сприяє інтеграційним процесам входження України до світової економіки. Необхідна учасникам ринку інформація формується саме в бухгалтерському обліку. Для прийняття обґрунтованих рішень підприємці та інвестори потребують такої організації бухгалтерського обліку, яка змогла б повністю задовольнити всіх користувачів необхідною інформацією.

В економіці України рибне господарство як постачальник цінних продовольчих ресурсів зумовлює зацікавленість держави в ефективності його господарювання. У зв'язку з цим актуальним є відбір, теоретичне обґрунтування і практична реалізація концепцій, перевірених бухгалтерською практикою, які б сприяли організації бухгалтерського обліку в поєднанні з технологічними особливостями рибництва.

На території Вінницької області станом на 1 січня 2012 року діяло 57 рибницьких господарств, з них 19% – це фермерські господарства.

Фермерські господарства України функціонують на підставі Закону України «Про фермерські господарства»: є формою підприємництва громадян, які виявили бажання виробляти товарну продукцію, займатися її переробкою та реалізацією. Як юридична особа, вони повинні вести бухгалтерський облік результатів своєї діяльності за господарський рік і подавати звітність. Ведення обліку передбачає: з'ясування самим господарством наслідків своєї госпрозрахункової діяльності, обґрунтування розрахунку сум податку, уявлення про розміщення грошових коштів, визначення майнового стану господарства, здійснення самоконтролю та прогнозування.

Адаптування механізму бухгалтерського обліку в рибництві до ринкових умов господарювання – це тривалий, складний і суперечливий процес. В Україні більшість фермерських господарств упевнено знайшли своє місце в економіці країни, проте питання організації облікової політики та інформаційного забезпечення фермерських господарств, особливо в галузі рибництва, залишаються актуальними та потребують подальшого дослідження.

В останні роки питанням організації обліку сільськогосподарської діяльності присвятили свої праці провідні вітчизняні вчені – економісти: Бутинець Ф. Ф., Голус С. Ф., Жук В. М., Кірейцев Г. Г., Моссаковский В., Пушкар М. С., Радченко О. Д., Саблук П. Т., Яремчук І. Г. та

інші.

Однак питання організації обліку фермерських господарств галузі рибництва досліджені недостатньо, особливо з урахуванням технологічних особливостей риборозведення. З позицій удосконалення облікової політики в діяльності фермерських господарств вона набуває актуальності як для економічної науки, так і практики господарювання.

Метою статті є узагальнення підходів та вироблення методики організації облікової політики діяльності рибних фермерських господарств у ринкових умовах господарювання.

Риба і рибопродукти належать до переліку стратегічно важливих продуктів харчування і завжди посідають вагомe місце в біологічно повноцінному білковому раціоні населення, який сприяє поліпшенню здоров'я та збільшенню тривалості життя.

Як харчовий продукт, риба містить цінні для харчування людини компоненти, насамперед, повноцінні білки, що містять майже всі незамінні амінокислоти, ліпіди, значну кількість мікроелементів. Рибні продукти мають здатність регулювати холестериновий обмін в організмі людини і підвищувати стійкість до серцево-судинних захворювань. Риба – джерело вітамінів груп А, D, E. Великі можливості відкриває організація глибокої переробки сировини з виділенням ферментів та інших біологічно активних речовин, які вкрай необхідні для дитячого харчування, створення комбінованих продуктів, нових ліків на біологічній основі.

Продукція рибного господарства є важливим джерелом збільшення кормової бази тваринництва. Найпоширенішою кормовою продукцією із риб і морепродуктів є кормове борошно. Його використовують для виготовлення комбікормів та безпосереднього згодовування сільськогосподарським тваринам, птиці, ставковій рибі, хутровим звірам. Виробництво борошна рибним господарством України забезпечує потребу сільського господарства на 8-10 відсотків.

Риба – високотехнологічна кулінарна сировина, з якої в різних країнах світу готують більше як 1000 видів страв. Рибна галузь забезпечує не тільки 25% повноцінного білка тваринного походження, але і різноманітність асортименту харчової продукції — понад 2500 видів свіжої, солоної, копченої, в'яленої риби, пресервів, напівфабрикатів, продукції із

ракоподібних, молюсків, водоростей.

Рибництво є підгалуззю рибного господарства з розведення та вирощування риби та інших водних живих ресурсів у спеціально створених штучних умовах або визначених для цього рибогосподарських водних об'єктах.

Вінницька область має великий потенціал у галузі рибництва, оскільки розташована в басейнах найбільш зарегульованих річок України – Південного Бугу (62% території області), Дністра (28%), Росі (10%) [4, с. 6].

За результатами останньої інвентаризації, проведеної Бузьким управлінням водних ресурсів у Вінницькій області, станом на 1.01.2012 року на території області налічується 4817 ставів, загальною площею 24299 га. 1930 ставів (загальною площею 12556 га) місцевими державними адміністраціями передано в оренду підприємствам, одноосібникам здебільшого з метою розведення та вирощування товарної риби. П'ята частина всіх рибницьких господарств області (без урахування одноосібних) – фермерські.

Необхідно зазначити, що ставкове рибництво – це вирощування товарної риби у спеціально пристосованих або побудованих для цієї мети водоймах. Ставкове господарство може бути повним (повносистемним) або неповним (неповносистемним). У повносистемному товарному господарстві рибу вирощують від стадії ікринки до товарної. У неповносистемних господарствах вирощується: посадковий матеріал товарної риби; в племінному – племінних плідників для риборозплідників; товарна риба з рибопосадкового матеріалу.

Фермерські рибницькі господарства Вінниччини здебільшого неповносистемні.

Основним джерелом оперативної та точної інформації про розвиток виробництва, виконання господарських операцій є облік та звітність.

Перехід до ринкової економіки вимагає від фермерів значно збільшити обсяг інформації, що характеризує їх господарську діяльність. З боку зовнішніх суб'єктів також виникає відповідний інтерес до результатів діяльності фермерських господарств. Збільшується також обсяг інформації щодо попиту на продукцію, яка виробляється, можливості її збуту при визначених умовах і вимогах, матеріально-технічному забезпеченні виробництва цієї продукції, про основне виробництво та його інноваційну привабливість [5, с. 64].

Мінімальна потреба власника фермерського господарства рибницької галузі у облікових даних обмежується необхідністю визначення виробничих

витрат, валового доходу для встановлення рівня прибутковості господарювання та складання звітності. Проте якісна організація обліку сприяє ефективному плануванню діяльності підприємства, виявленню внутрішньогосподарських резервів, посилює функцію контролю наявних ресурсів.

Власне організація та ведення бухгалтерського обліку в фермерських господарствах регулюється Методичними рекомендаціями з організації та ведення бухгалтерського обліку в селянських (фермерських) господарствах, затверджених наказом Міністерства агрополітики від 2001.07.02 № 189, де напрацьовано та пояснено сумісні з сучасною практикою господарювання облікові інструменти. Ними передбачається кілька форм і способів ведення обліку для фермерських господарств: проста форма обліку; спрощена форма фермерського обліку; за спрощеним планом рахунків; за планом рахунків [2].

Трактування поняття «облікова політика» як у міжнародних стандартах бухгалтерського обліку, так і в українському законодавстві передбачає, що підприємство до початку звітного періоду обирає в межах, встановлених стандартами або іншими нормативними документами, певні методи, методики, способи оцінки, форми організації обліку тощо, які використовуються ним для ведення поточного обліку і складання фінансової звітності. З одного боку, це забезпечує однозначність тлумачення показників фінансової звітності, а з іншого – створює умови для здійснення фінансового менеджменту.

Дамо власне визначення облікової політики – це комплекс методичних, технічних, організаційних заходів бухгалтерського обліку, що обираються підприємством із запропонованих або розробляються самостійно, з урахуванням особливостей діяльності, для забезпечення безперервного відображення якісної, достовірної та повної інформації на всіх етапах від первинного спостереження до складання звітності.

Обрані методичні, організаційні та технічні заходи бухгалтерського обліку відображаються в наказі фермерського господарства про облікову політику. Вимоги, які чітко встановлені законодавством, у наказ можна не вносити, оскільки їх дотримання є обов'язковим для всіх рибницьких господарств.

Розглянемо основні питання, які потребують визначення в наказі про облікову політику фермерського господарства рибницької галузі (таблиця 1).

Таблиця 1. Питання, які потребують визначення в наказі про облікову політику рибницького господарства*

Питання, що потребують визначення	Підстава внесення до Наказу про облікову політику
1	2
Методи оцінки вибуття запасів	Можуть застосовуватись одразу декілька методів, проте для всіх одиниць бухгалтерського обліку запасів, що мають однакоє призначення та однакові умови використання, застосовується тільки один із можливих методів (п.16 П(С)БО 9). Прийнята номенклатура запасів у розрізі назв, номенклатурних номерів і груп додається окремим додатком до Наказу.
Періодичність визначення середньозваженої собівартості одиниці запасів	Якщо обрано оцінку вибуття запасів за середньозваженою собівартістю (за кожною одиницею запасів діленням сумарної вартості залишку таких запасів на початок звітного місяця і вартості одержаних у звітному місяці запасів на сумарну кількість запасів на початок звітного місяця і одержаних у звітному місяці запасів (п.18 П(С)БО 9), то підприємство має встановити її періодичність. Визначення середньозваженої собівартості одиниці запасів рекомендується здійснювати щомісячно. (Наказ Мінагрополітики України від 17.12.2007 р. N 921).

Продовження таблиці 1

1	2
Транспортно-заготівельні витрати та їх розподіл	Транспортно-заготівельні витрати, пов'язані з придбанням запасів, рекомендується відносити на вартість тих запасів, у зв'язку з придбанням яких ці витрати понесені. Якщо транспортно-заготівельні витрати відображають на окремому субрахунку, то їх сума щомісяця розподіляється між сумою залишку запасів на кінець звітний місяць та сумою запасів, що вибули за звітний місяць (наказ Мінагрополітики України від 17.12.2007 р. N 921).
Методи амортизації необоротних активів	Метод амортизації обирається підприємством з урахуванням очікуваного способу отримання економічних вигод одночасно з визначенням строку корисного використання об'єкта (п. 23 П(С)БО 7) та на розсуд підприємства може встановлюватись як для кожної класифікаційної групи основних засобів, так і для конкретних об'єктів протягом усього строку корисного використання. Склад постійно діючої комісії (для визначення строку корисного використання необоротних активів та вибору методу їх амортизації) додається окремим додатком до Наказу. Рибницьким господарствам рекомендовано застосовувати податковий або прямолінійний метод нарахування амортизації (Наказ Мінагрополітики України від 17.12.2007 р. N 921).
Застосування класу 8 або 9 Плану рахунків бухгалтерського обліку	Рибницьке господарство має право обирати між трьома способами обліку витрат діяльності: – з використанням 8-го класу рахунків «Витрати за елементами»; – з використанням 9-го класу рахунків (Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій). Перелік рахунків та субрахунків для обліку витрат передбачається у робочому плані рахунків, що додається до Наказу окремим додатком.
Перелік і склад змінних і постійних загально-виробничих витрат, базу їх розподілу	Оскільки біотехнологічні процеси у рибництві досить складні, то визначення та облік витрат, що регулюється П(С)БО 16 «Витрати» та П(С)БО 30 «Біологічні активи», підлягають уточненню, залежно від особливостей організації виробництва. Також господарство обирає базу розподілу непрямих витрат (пропорційно вартості матеріалів, витрачених при виробництві конкретного виду продукції; прямим витратам; заробітної плати робітників, які зайняті в процесі виробництва конкретного виду продукції; годин праці) (п. 16 П(С)БО 16).
Перелік і склад статей калькулювання виробничої собівартості продукції (робіт, послуг)	Пунктом 17 П(С)БО 30 передбачено можливість самостійного визначення підприємством статей калькулювання. Такий перелік оформляють додатком до Наказу. Специфіка виробничого процесу в рибництві спонукає використовувати попередільний (попроцесний) метод калькулювання витрат, якому властиве багатоступеневе визначення собівартості.
Розподіл витрат допоміжних виробництв	Допоміжні виробництва рибницьких господарств можуть виконувати роботи: – підрозділам свого підприємства, тоді витрати прямо відносяться на об'єкт, або ж розподіляються пропорційно до обраного показника (прямих витрат, обсягу виробленої риби в натуральних або вартісних показниках, площі приміщень, що опалюється тощо); – на сторону, тоді витрати розподіляються між замовленнями. Для цього відкривається окремий субрахунок до рахунку 23 «Виробництво».
Вартісні ознаки віднесення об'єктів до малоцінних необоротних матеріальних активів	До складу малоцінних необоротних матеріальних активів рекомендується відносити матеріальні активи, строк корисного використання (експлуатації) яких більше 1 року та вартість (без ПДВ) менше 1000 грн. за одиницю (п. 5 П(С)БО 7)
Методи амортизації малоцінних необоротних матеріальних активів	Амортизація може нараховуватись: – 50% вартості об'єкта, що амортизується, у першому місяці його використання, решта 50% у місяці його вилучення з активів; – 100 % у першому місяці використання об'єкта (по об'єктах вартість яких (без ПДВ) менше 50 грн) (Наказ Мінагрополітики України від 17.12.2007 N 921).
Метод обчислення резерву сумнівних боргів	Рибницьке господарство може обрати один з методів обчислення резерву сумнівних боргів: – метод абсолютної суми сумнівної заборгованості (доцільно застосовувати підприємствам з невеликою кількістю дебіторів); – метод застосування коефіцієнта сумнівності (на підставі визначення питомої ваги безнадійних боргів у чистому доході; на підставі класифікації дебіторської заборгованості за строками непогашення; на підставі визначення питомої ваги списаної дебіторської заборгованості в сумі дебіторської заборгованості). (п. 8 П(С)БО 10).
Перелік створюваних забезпечень майбутніх витрат і платежів	До основних видів забезпечень, які можуть створюватись рибницькими господарствами, належать: – забезпечення виплат персоналу (відповідно до листа Мінфіну України від 09.06.2006 р. № 31-34000-20-25/12321, підприємства зобов'язані створювати забезпечення (резерви) на оплату відпусток); – додаткове пенсійне забезпечення; – виконання гарантійних зобов'язань; – реструктуризація; – виконання зобов'язань за ризиковими (обтяжливими) контрактами тощо.

Продовження таблиці 1

1	2
Порядок оцінки ступеня завершеності операцій з надання послуг	Оцінка ступеня завершеності операцій з надання послуг рибницькими господарствами може проводитись: – вивченням виконаної роботи; – визначенням питомої ваги обсягу послуг, наданих на певну дату, у загальному обсязі послуг, які мають бути надані; – визначенням питомої ваги витрат, яких зазнає підприємство у зв'язку із наданням послуг, у загальній очікуваній сумі таких витрат. Сума витрат, здійснених на певну дату, містить тільки ті витрати, які відображають обсяг наданих послуг на цю саму дату.(п11.П(С)БО 15).
Сегменти, пріоритетного виду сегмента, засади ціноутворення у внутрішньогосподарських розрахунках	Залежно від організаційної структури господарства можуть виділятися господарські та географічні сегменти. За характером впливу на фінансовий результат звичайної діяльності підприємства звітні сегменти поділяються на пріоритетні і допоміжні. Відповідно до п.17 П(С)БО 29, критерії поділу на сегменти, ознаки віднесення до відповідних груп та засади ціноутворення у внутрішньогосподарських розрахунках визначаються підприємством самостійно. За необхідності, перелік сегментів додається окремим додатком до Наказу.
Поріг суттєвості щодо окремих об'єктів обліку	Для визначення суттєвості окремих операцій об'єктів обліку, що відносяться до активів, зобов'язань і власного капіталу підприємства, за орієнтований поріг суттєвості приймається величина у 5 відсотків від підсумку відповідно всіх активів, всіх зобов'язань і власного капіталу. Для визначення суттєвості окремих видів доходів і витрат орієнтованим порогом суттєвості рекомендується величина, що дорівнює 2 відсоткам чистого прибутку (збитку) підприємства. Порогом суттєвості з метою відображення переоцінки або зменшення корисності об'єктів обліку може прийматися величина, що дорівнює 1 відсотку чистого прибутку (збитку) підприємства, або величина, що дорівнює 10-відсотковому відхиленню залишкової вартості об'єктів обліку від їх справедливої вартості. (Наказ Мінагрополітики України від 17.12.2007 N 921).
Переоцінка (індексація) необоротних активів	Переоцінку об'єктів основних засобів рибницьким господарствам рекомендовано здійснювати, у випадках, якщо залишкова вартість такого об'єкта істотно відрізняється від його справедливої вартості на дату балансу(п. 16 П(С)БО 7. Рекомендується проводити переоцінку основних засобів, якщо їх залишкова вартість більш ніж на 10 відсотків відрізняється від справедливої вартості на дату балансу. (Наказ Мінагрополітики України від 17.12.2007 N 921). Рішення про переоцінку об'єктів певної групи основних засобів приймається постійно діючою комісією підприємства.
Віднесення витрат на поліпшення та підтримання у робочому стані основних засобів	Витрати, пов'язані із поліпшенням стану об'єкта (модернізація, модифікація, добудова, реконструкція тощо), які призведуть до зростання майбутніх економічних вигод, очікуваних від використання об'єкта, відносити на збільшення первісної вартості основних засобів після їх введення в експлуатацію (п. 14 П(С)БО 7). Витрати, що виконані з метою підтримання об'єкта у робочому стані та одержання первісно визначеної суми майбутніх економічних вигод від його використання, включати до складу витрат (п. 15 П(С)БО 7).
Організації аналітичного обліку надходження та використання коштів цільового фінансування	Кошти отримані у вигляді цільового фінансування рекомендується відображати відповідно до п. 16-19 П(С)БО 15. Облік та узагальнення інформації про наявність та рух коштів фінансування заходів цільового призначення (в тому числі отримана гуманітарна допомога) ведеться на рахунку 48 «Цільове фінансування і цільові надходження». Аналітичний облік коштів цільового фінансування і цільових надходжень та їх витрачання провадиться за їх призначенням та джерелами надходжень (кошти отримані з державного бюджету, позабюджетних фондів, цільові внески фізичних та юридичних осіб тощо).
Бази розподілу витрат за операціями з інструментами власного капіталу	Бази розподілу витрат за операціями з інструментами власного капіталу: – витрати на випуск або придбання інструментів власного капіталу відображаються зменшенням додатково вкладеного капіталу, а при його відсутності нерозподіленим прибутком (збільшенням непокритого збитку); – витрати, пов'язані з випуском складного фінансового інструменту власного капіталу, розподіляються емітентом між елементами зобов'язань і власного капіталу пропорційно розподілу надходжень від такого випуску; – витрати, пов'язані з декількома операціями з інструментами власного капіталу, розподіляються між цими операціями з використанням обґрунтованої бази розподілу (кількість акцій, сума операції і т.ін.), яка обирається підприємством і застосовується послідовно. (Наказ Мінагрополітики України від 17.12.2007 N 921).

Продовження таблиці 1

1	2
Періодичність відображення відстрочених податкових активів та зобов'язань	Якщо підприємство є платником податку на прибуток, то відображення у фінансовій звітності відстрочених податкових активів і відстрочених податкових зобов'язань здійснюється відповідно до вимог П(С)БО 17. Відстрочені податкові активи та відстрочені податкові зобов'язання обчислюють на звітну дату та наводять у проміжній звітності.
Використання прибутку	У наказі про облікову політику підприємства рекомендується вказати шляхи використання прибутку. При формуванні резервного капіталу, необхідно вказати якій відсоток отриманого прибутку до нього перераховується (Наказ Мінагрополітики України від 17.12.2007 N 921).
Облік біологічних активів	Враховуючи галузеві особливості, у рибництві здійснюється лише облік додаткових біологічних активів і сільськогосподарської продукції. (П(С)БО 30). Товарну рибу віднесено до сільськогосподарської продукції. Додатковими біологічними активами є мальки, цьоголітки, однорічка, ремонтний молодняк. У наказі про облікову політику підприємства рекомендується визначити об'єкти обліку біологічних активів та з огляду на це може бути сформований робочий План рахунків підприємства.
Інвентаризація	Наказ про облікову політику має містити об'єкти та періодичність проведення інвентаризації. Підприємство самостійно встановлює кількість інвентаризацій на рік, строки їх проведення, перелік майна і розрахунків, окрім випадків проведення обов'язкової інвентаризації, передбачених законодавством.

* Складено автором на підставі опрацьованої літератури

У переліку основних додатків до наказу про облікову політику рибницького господарства будуть наступні:

1. Склад постійно діючої комісії (для визначення строку корисного використання необоротних активів, вибору методу їх амортизації, проведення інвентаризації).

2. Робочий план рахунків (з субрахунками аналітичного обліку).

3. Графік документообігу.

4. Номенклатура запасів за назвами, номенклатурними номерами і групами.

5. Перелік статей калькулювання витрат.

6. Перелік сегментів, відповідно до організаційної структури господарства.

7. Перелік осіб, які мають право підпису первинних документів (платіжно-розрахункових, документів на зовнішнє переміщення матеріальних цінностей).

8. Форми самостійно створених первинних документів.

9. Умови зберігання первинних документів та облікових регістрів.

10. Перелік осіб, що зобов'язані здійснювати внутрішній контроль (внутрішній аудит) результатів обліку та даних звітності.

Отже, погоджуємося з думкою більшості науковців і практиків, що формування облікової політики — це процес надзвичайно відповідальний та трудомісткий, який значною мірою залежить від досвіду та кваліфікації персоналу, що цим займається. Крім того,

процесу формування облікової політики на підприємстві передувє значна робота з досконалого вивчення законодавчо-нормативних документів, аналітична робота та перспективні розрахунки.

В умовах ринку фермерське господарство рибницької галузі, як окрема підприємницька одиниця, розглядається різними економічними агентами через призму його фінансово-економічних показників. Це стимулює керівників вживати заходів щодо посилення дієвості функцій обліку, контролю, аналізу та планування на мікрорівні.

Успішна діяльність фермерських господарств та ефективні ділові відносини з ринковим середовищем вимагають забезпечення їх керівників чіткою системою облікової інформації. Основним джерелом інформації про розвиток виробництва, виконання господарських операцій є бухгалтерський облік. Крім того, фермерським господарствам як юридичним особам необхідно обов'язково складати фінансову звітність. Тому для цих господарств облікова політика дає змогу оптимально поєднати правовий, організаційний і економічний механізми господарювання.

Ведення бухгалтерського обліку в фермерських господарствах — показник високої культури діяльності. Правильно організована облікова політика — це необхідна передумова охорони майнових прав і законних інтересів фермера та інших працівників господарства.

Список літератури

1. Про фермерське господарство : Закон України від 19.06.2003р. № 973- IV : за станом на 9 грудня 2012р. / Верховна Рада України. – Офіц. Вид. – К.: Парлам.вид-во, 2003. № 45. – С. – 363-385.
2. Про затвердження Методичних рекомендацій з організації та ведення бухгалтерського обліку в селянських (фермерських) господарствах : наказ Міністерства аграрної політики України від 2001.07.02 №189 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uazakon.com/document/spart28/inx28283.htm>
3. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO.aspx>
4. Водний фонд Вінницької області: каталог-довідник / [авт.упоряд. Юрій Гавриков]. – Вінниця, 2006. – 115 с.
5. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку : [підручник] / Ф.Ф. Бутинець. – [3-є вид. доп. і перероб.] – Житомир: ЖІТІ, 2003. – 640 с.
6. Вдовенко Н. М. Сучасний стан та напрями розвитку рибного господарства в Україні / Наталя Вдовенко // Економіка АПК. – 2010. – № 3. – С. 15-20.

-
7. Вдовенко Н. М. Бухгалтерський облік у рибництві: особливості формування облікової політики: [навчальний посібник] / Н. М. Вдовенко. – К.: ЗАТ «Дорадо», 2007. – 327 с.
  8. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку: [монографія] / С. Ф. Голов. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 522 с.
  9. Гринжевський М. В. Інтенсифікація виробництва продукції аквакультури у внутрішніх водоймах України / М. В. Гринжевський. – К.: Світ, 2000. – 190 с.
  10. Гринжевський М. В. Словник-довідник науково-виробничих термінів і понять у рибному і водному господарствах / М. В. Гринжевський, В. М. Єрко, А. В. Пекарський. – К.: Вища освіта, 2002. – 303 с.

РЕЗЮМЕ

Пылявец Елена

Организация учетной политики в фермерских хозяйствах рыбоводческой отрасли

В статье рассмотрено значение продукции рыбоводческой отрасли в разных сферах ее использования, сформулировано собственное определение понятия «учетная политика», установлен порядок и необходимость формирования учетной политики фермерскими хозяйствами, раскрыты основные вопросы, требующие определения в приказе об учетной политике рыбоводческого хозяйства.

RESUME

Pylyavets Olena

Organization of accounting policies a fish-breeding farms

In the article the value of products of fish-farming industry is considered in the different spheres of its use. The autor's determination of concept «registration policy» is formulated. The order and necessity of forming of registration policy by farms are proved. Basic questions which need determination in an order about the registration policy of fish-farming economy are exposed.

Стаття надійшла до редакції 28.02.2013 р.